

NOTAT

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Kemikalier
J.nr. 001-12146
Ref. Nihla/kirst
Den 26. november 2014

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG OG MILJØUDVALG

Forslag til Kommissionens forordning om ændring af bilag XVII til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH) for så vidt angår bly samt forbindelser deraf

Komitésag

1. Resumé

Kommissionens forslag har til formål at indføre et forbud mod markedsføring og anvendelse af bly og blyforbindelser i en koncentrationsgrænse over 0,05 vægtprocent i varer, der leveres til offentligheden, hvis varerne, eller tilgængelige dele deraf, under normale eller med rimelighed forudsigelige anvendelsesbetingelser, kan puttes i munden af børn. Forslaget er sat til afstemning på et møde i REACH-komitéen den 3. december 2014. Forslaget vurderes generelt at have en neutral påvirkning på beskyttelsesniveauet. Regeringen støtter udfasning af bly i videst mulige omfang, idet det kan have alvorlig skadevirkning på børns udvikling, hvis de udsættes for bly. Regeringen agter derfor at stemme for forslaget.

2. Baggrund

Kommissionen har den 13. november 2014 sendt ovennævnte forslag til medlemsstaterne med henblik på afstemning på et møde i REACH-komitéen den 3. december 2014. Forslaget har hjemmel i REACH-forordningens artikel 68, stk. 1, og afstemning skal derfor ske i henhold til forskriftsproceduren med kontrol, jf. artikel 133, stk. 4, i REACH-forordningen.

Komitéen træffer afgørelse efter forskriftsproceduren med kontrol i henhold til artikel 12 i forordning nr. 182/2011. Hvis der i komitéen er kvalificeret flertal for forslaget, udsteder Kommissionen forordningen, efter at Europa-Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komitéen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod forslaget, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal, eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede forordningen, efter at Europa-Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget.

3. Formål og indhold

Bilag XVII i REACH-forordningen – begrænsningsbilaget - indeholder en række begrænsninger vedrørende fremstilling, markedsføring eller anvendelse af specifikke stoffer.

Kommissionen foreslår, at bly og dets forbindelser ikke må markedsføres eller anvendes i artikler (varer), der leveres til offentligheden, hvis blykoncentrationen (udtrykt i metal) i disse artikler eller tilgængelige dele deraf er lig med eller større end 0,05 vægtprocent, og disse artikler eller tilgængelige dele deraf under normale eller med rimelighed forudsigelige anvendelsesbetingelser kan puttes i munden af børn, fx gardinvægte, lynlåse, knapper, manicuresæt. Dog finder denne grænse ikke anvendelse, hvis det kan dokumenteres, at frigivelsen af bly fra en sådan artikel eller enhver sådan tilgængelig del af en artikel, hvad enten den er overfladebehandlet eller ej, ikke overskrider 0,05 µg/cm² pr. time (svarende til 0,05 µg/g/t). Grænsen finder ligeledes ikke anvendelse på overfladebehandlede artikler, hvis overfladebehandlingen er tilstrækkelig til at sikre, at frigivelsen ikke overskrides i en periode på mindst to år ved normal brug af artiklen.

Ifølge forslaget anses en artikel eller en tilgængelig del af en artikel for at kunne puttes i munden af børn, hvis den er mindre end 5 cm på den ene led eller har en aftagelig eller fremspringende del af den størrelse.

I forslaget foreslås der en række specifikke og generelle undtagelser til forbuddet mod markedsføring eller anvendelsen af bly og dets forbindelser.

Specifikt undtages:

- smykker, som i forvejen er genstand for begrænsning i REACH-forordningens bilag XVII
- krystalglas
- ikke syntetiske eller rekonstruerede ædelstene og halvædelstene, medmindre de er behandlet med bly eller dets forbindelser eller blandinger, der indeholder disse stoffer
- emalje, defineret som blandinger, der kan frittes som resultat af fusion, vitrificering eller sintring af mineraler smeltet ved en temperatur på mindst 500 °C
- nøgler og låse, herunder hængelåse
- musikinstrumenter
- artikler eller dele af artikler, der omfatter messinglegeringer, hvis blykoncentrationen (udtrykt som metal) i messinglegeringen ikke overskrider 0,5 vægtprocent
- spidsen af skriveinstrumenter.

Generelt undtages artikler, som falder ind under:

- direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald
- forordning (EF) nr. 1935/2004 om materialer og genstande bestemt til kontakt med fødevarer
- direktiv 2009/48/EF om sikkerhedskrav til legetøj
- direktiv 2011/65/EU om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr.

Endelig indføres der en overgangsperiode, hvorefter artikler, der markedsføres første gang inden for det første år efter forordningens ikrafttrædelse, er undtaget forbuddet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om forslaget. Europa-Parlamentet høres forud for den endelige vedtagelse, om Kommissionen har overskredet sine beføjelser i forbindelse med forslaget; om udkastet ikke er foreneligt med basisretsak-

tens formål eller indhold; eller om det ikke overholder nærhedsprincippet eller proportionalitetsprincippet.

5. Nærhedsprincippet

Da formålet med forslaget samlet set vurderes bedst at kunne indfries ved hjælp af regulering på fællesskabsniveau, finder regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Danmark har siden 2000 forbudt import og salg af produkter, hvori bly indgår med mere end 0,01 vægtprocent i produktets homogene enkeltdele. Formålet med den danske blybekendtgørelse er overordnet set at beskytte miljøet ved at forhindre, at bly og blyforbindelser ender i affaldsstrømmen og i sidste ende miljøet. Blybekendtgørelsen bestemmer, at bekendtgørelsens regler ikke hindrer import og salg af produkter, der er reguleret af andre regler, der er udstedt i medfør af kemikalieloven eller anden lovgivning.

7. Konsekvenser

Gældende dansk ret og forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser:

Kommissionens forslag til forordning vil ved ikrafttrædelsen være umiddelbart gældende i Danmark. En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af den danske lovgivning.

Forslagets økonomiske og erhvervsadministrative konsekvenser:

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for dansk erhvervsliv, idet Danmark siden 2000 har haft et nationalt forbud mod import og salg af produkter, der indeholder bly. Det må derfor lægges til grund, at erhvervslivet på nuværende tidspunkt har omstillet deres aktiviteter og derfor ikke som følge af forslaget vil have udgifter hertil. I bedst fald vil dette kunne indebære, at dansk erhvervsliv står i en stærkere udgangsposition i forhold til det europæiske marked, når den foreslåede begrænsning træder i kraft.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget til begrænsning vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for staten, regionerne og kommunerne, idet Danmark siden 2000 har haft et nationalt forbud mod import og salg af produkter, der indeholder bly. Af samme grund vurderes forslaget heller ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

Beskyttelsesniveau:

Samlet set vurderes forslaget at påvirke beskyttelsesniveauet neutralt. Den foreslåede begrænsning vil umiddelbart indebære, at den tilladte koncentrationsgrænse for bly i produkter hæves fra 0,01 vægtprocent til 0,05 vægtprocent. Formelt set indebærer dette en negativ påvirkning af beskyttelsesniveauet i Danmark, men i praksis vurderes justeringen alene at medføre en marginal ændring af beskyttelsesniveauet. Begge grænser er så lave, at de reelt er udtryk for detektionsgrænsen for, om der er bly en genstand (vi går fra ingenting til ingenting). Begge grænser er derfor udtryk for, at bly ikke må tilsættes – hvis det er det, vil blyet findes i langt større koncentration end både 0,01% og 0,05%. Forslaget vil samtidig have en positiv påvirkning af beskyttelsesniveauet for så vidt angår de produkter, hvor der i den danske bekendtgørelse ikke er fastsat en koncentrationsgrænse for indholdet af metallisk bly. Her indføres der med den foreslåede begrænsning en koncentrationsgrænse på 0,05 vægtprocent. Som eksempel kan nævnes anvendelse af bly i metaldele på beklædningsgenstande.

8. Høring

Det svenske forslag til begrænsning, der danner grundlag for Kommissionens forslag til forordning, blev offentliggjort på ECHAs hjemmeside den 21. marts 2013 med høringsfrist den 21. september 2013.

Kommissionens forslag, samt et rammenotat om det, har været sendt i høring i Miljøspecialudvalget 21. – 25. november 2014.

Dansk Industri og Dansk Byggeri oplyser begge, at de ikke har bemærkninger til sagen.

LO oplyser, at man kan støtte ændringen, dog således at undtagelsen for nøgler, låse, hængelåse og musikinstrumenter bør udgå og overgangsperioden maksimalt bør sættes til to år.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger til forslaget.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter udfasning af tungmetallet bly og dets forbindelser i videst muligt omfang. Regeringen finder også, at fælles europæiske regler vil reducere antallet af produkter på det danske marked, som ikke overholder danske krav.

Regeringen støtter derfor forslaget, da det forventes at ville forbedre beskyttelsen af sundhed i Europa og agter derfor at stemme for det.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Miljøudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg og Miljøudvalg. Sagen forelægges Folketinget til orientering.